

ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ОДНА ІЗ ЗАСАД ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

У статті розглянуто аспекти інвестиційної діяльності в Україні та перспективи її розвитку у подальшому. Також наведено аргументацію використання інноваційної діяльності у сфері інвестицій.

Ключові слова: інвестиційна діяльність; модернізація; інноваційна діяльність; інвестори; економічна діяльність; розвиток.

Актуальність цієї проблематики полягає в тому, що Україна зараз знаходиться на етапі становлення та підняття економіки на вищий рівень. Саме іноземні інвестиції, які мають бути вигідними як для зарубіжних партнерів, так і для підприємців нашої країни та для держави загалом є необхідними в даний період.

У статті поставлено за мету висвітлення проблеми інвестиційно-інноваційної діяльності та шляхи їх подолання. За умов недостатнього обсягу іноземних інвестицій в економіку України стає актуальною проблема залежності припливу іноземного капіталу від ступеня розвитку нормативно-правової бази та макроекономічної стабільності в країні.

Дослідженням в даній галузі були присвячені наукові роботи І. Бланка, С. Гуткевича, М. Мельника, А. Музиченко, О. Яковлева, Ю.Атаманова, В. Федоренко, В. Горбулін, Н. Карачина, А. Вітюк, І. Спіфанова, В. Зянько. Наведені автори займалися оцінкою інвестиційного клімату, який ґрунтується як на аналізі об'єктивних факторів, зумовлених природними умовами, так і на врахуванні суб'єктивних факторів, що виникають під час економічної діяльності окремих суб'єктів.

Інвестиційна діяльність — це процес організації інвестування в реально існуючих у країні умовах господарювання. Інвестиційна діяльність представляє інвестиційний процес в реальних умовах, з акцентом на організаційні засади його реалізації та управління цим процесом. Як правило, інвестиційна діяльність розглядається стосовно конкретного інвестиційного проекту та підприємства, тобто юридичної особи, що здійснює інвестиційний процес. Саме інвестиції забезпечують реалізацію інноваційного процесу, а інновації породжують додатковий капітал і, відповідно, нові інвестиції. Реальна економічна практика свідчить про нову якість інвестиційних чинників та інновацій, дослідити яку повинна сучасна економічна наука.

Підприємства отримують необхідні кошти для розширення чи модернізації матеріально-технічної бази; регіони – додаткові робочі місця та надходження до місцевих бюджетів; інвестори – можливість збільшити реальну вартість власного капіталу. З огляду на це можемо визначити проблему інвестиційної діяльності, яка полягає у тому, що незважаючи на значні інвестиції в підприємництво нашої країни рівень розвитку економіки України залишається незмінним. Доречно розглянути поняття «інвестиційного клімату». Це узагальнена характеристика сукупності соціальних, економічних, організаційних, правових, політичних, соціокультурних передумов, що визначають привабливість держави для інвестування спроможними джерелами. Інвестиційний клімат характеризується високим динамізмом і постійно змінюється в кращу або гіршу сторону. У зв'язку із цим необхідне проведення моніторингу інвестиційного клімату різних держав.

Інвестиції спрямовуються у вже розвинені сфери економічної діяльності. На підприємствах промисловості зосереджено 30,6 % загального обсягу прямих інвестицій в Україну, в установах фінансової та страхової діяльності – 27,3 % [1].

До десятки основних країн-інвесторів, на які припадає 83,0% загального обсягу прямих інвестицій, входять: Кіпр – 11744,9 млн.дол.США, Нідерланди – 5610,7 млн.дол.США, Німеччина – 5414,3 млн.дол.США, Російська Федерація – 3392,1 млн.дол.США, Австрія – 2402,4 млн.дол.США,

Велика Британія – 1852,5 млн.дол.США, Віргінські Острови (Брит.) – 1798,9 млн.дол.США, Франція – 1528,1 млн.дол.США, Швейцарія –1364,2 млн.дол.США та Італія – 972,4 млн.дол.США [2].

До десяти регіонів: Дніпропетровської, Донецької, Харківської, Київської, Луганської, Львівської, Одеської, Запорізької, Полтавської, Івано-Франківської областей та до м. Київ надійшло найбільше всього інвестицій – 93,9 відсотка всіх залучених прямих іноземних інвестицій [3]. Таке спрямування прямих іноземних інвестицій та капітальних інвестицій в регіональному розрізі не сприяє рівномірному соціально-економічному розвитку регіонів та посилює подальше збільшення розриву у їх розвитку.

На сьогодні в Україні створене правове поле для інвестування та розвитку державно-приватного партнерства. Законодавство України визначає гарантії діяльності для інвесторів, економічні та організаційні засади реалізації державно-приватного партнерства в Україні [4, с.7].

У той час, коли у всіх розвинених державах спостерігається виразна переорієнтація державної політики на використання наукових знань як головного ресурсу економічного зростання, науково-технічний потенціал України доведений сьогодні до критичного стану. Ліквідовано Державний інноваційний фонд незначні кошти виділяються для Державного фонду фундаментальних досліджень, відсутні фонди підтримки наукових ініціатив, фінансово-кредитні компанії та венчурні фонди.

На території України до іноземних інвесторів застосовується національний режим інвестиційної діяльності, тобто надано рівні умови діяльності з вітчизняними інвесторами. Іноземні інвестиції в Україні не підлягають націоналізації [5, с.12].

Для трансформаційних економік важливо реалізувати інноваційну модель розвитку одночасно зі структурною перебудовою економіки. Саме цієї необхідної передумови успішності економічного розвитку та зростання в Україні упродовж всього періоду системної трансформації не було дотримано. Для України важливим є зростання високотехнологічного імпорту, а також постійне розширення експорту інвестиційних і споживчих товарів [6, с.202]. Інноваційна модель економічного розвитку передбачає реалізацію насамперед базових інновацій, що дасть змогу країні або регіону посісти провідні позиції в певному секторі світового ринку та залучити необхідні ресурси для виробництва.

Постійний дефіцит інвестиційних коштів, який збережеться ще протягом тривалого часу створюватиме значні перешкоди для переходу на інноваційний шлях розвитку як основи нового модернізаційного проекту економіки. Недосконалими залишаються економічні методи впливу на розвиток інноваційної діяльності, фінансування наукової діяльності. Наукові установи позбавлені державної підтримки, в результаті чого значна кількість учених, досвідчених інженерів виїхали в інші країни, що привело до значних втрат. У вітчизняній інноваційній сфері відсутня ефективна інфраструктура сприяння трансформації науково-технічних розробок у конкурентноспроможні інноваційні продукти. Промислові підприємства економічно не зацікавлені у використанні результатів наукових досліджень. Придбанням та використанням інновацій займається лише 14-15% усіх промислових підприємств [7, с.112].

Для покращення ситуації, що склалася, намічено здійснити модернізацію перспективних для української економіки підприємств, істотно розширити науково-дослідний сектор виробничої сфери, створити дійову систему управління потоками науково-технічної інформації. Досвідчені фахівці мають кваліфіковано оцінити комерційну привабливість нових розробок, визначити орієнтовану вартість прав інтелектуальної власності, надавати проектам реальну маркетингову та фінансову підтримку [8, с.428].

Основними завданнями, що сприятимуть інноваційному розвитку, є: – структурна перебудова національної економіки; – створення адаптивної інфраструктури інноваційної діяльності; – цілеспрямована підготовка кадрів високої кваліфікації для високотехнологічних галузей, а також менеджерів інноваційної діяльності; – створення ринку інноваційної продукції, на якому буде забезпечений належний рівень захисту інтелектуальної власності; – широке застосування в усіх галузях економіки і сферах суспільного життя інформаційно-комунікаційних технологій; – удосконалення системи державної підтримки та регулювання інноваційної діяльності; – підвищення інноваційної культури суспільства. Не відповідають завданням розвитку національної інноваційної системи умови правової охорони інтелектуальної власності в Україні, не належним чином ведеться облік об'єктів права інтелектуальної власності та нематеріальних активів. Це є причиною низької патентної активності науково-промислового комплексу і того, що частка інтелектуальної власності та

нематеріальних активів в основних фондах за бухгалтерськими документами вкрай низька. Нині в Україні немає чіткої системи у формуванні, розгляді й затвердженні в органах державної влади та управління програм державного рівня. При розробленні та виконанні програм не витримуються типові стадії і процедури, основні принципи програмно-цільового управління: цільова спрямованість, комплексність, альтернативність та керованість програм. Проекти більшості програм соціально-економічного спрямування формуються на безальтернативних засадах, без проведення конкурсів та державної експертизи [9, с.48].

Україна поступово прямує до міжнародної інвестиційної діяльності. Незважаючи на відносно невеликі масштаби іноземної інвестиційної діяльності, вона використовує всі доступні канали міжнародної інвестиційної взаємодії. Принципового значення набувають питання і про збільшення обсягів міжнародного інвестування, і складні проблеми оптимізації його структури і підвищення результативності. Таким чином, в умовах економічної кризи іноземний капітал може на певний час стати практично єдиним фактором стабілізації і подальшого пожвавлення економіки без руйнівних соціально-політичних наслідків. Необхідно намагатися створити сприятливий інвестиційний клімат не тільки для іноземних інвесторів, але й для вітчизняних. І мова не про те, щоб надати їм гроші на здійснення інвестицій. Українському приватному капіталу також потрібні гарантії від примусових вилучень і свавілля влади, система страхування від некомерційних ризиків, а також стабільні умови роботи при здійсненні довгострокових капіталовкладень.

Література

1. Міністерство закордонних справ України. [Електронний ресурс] / – Режим доступу: <http://mfa.gov.ua/ua/page/open/id/821>.
2. Обсяги інвестицій в економіку України за 2015 рік - Гроші, фінансові новини на 1+1 - ТСН.ua [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://tsn.ua/groshi/naybilshe-inozemnih-investiciy-doukrayini-nadiyshlo-cherez-kiprski-ofshori-597079.html>
3. Інвестиційна діяльність в Україні. [Електронний ресурс] / – Режим доступу: <http://aeaer.com.ua/wp-content/uploads/2016/02/1802152-160223115343.pdf>
4. Інноваційний розвиток в Україні : наявний потенціал і ключові проблеми його реалізації. Аналітична доповідь центру Разумкова // Національна безпека і оборона. – 2009. – № 7. – С. 2–14.
5. Наукова та інноваційна діяльність в Україні : Стат. зб. – К. : Держкомстат. 2010. – С. 7–17.
6. Закон України від 04.07.2002 р. «Про інноваційну діяльність України» // Офіційний вісник України. - 2002. - № 36. - Ст. 266.
7. Атаманова Ю. Є. Інноваційне право України: проблеми теорії та систематизації: Монографія. -Харків: СПДФО ВапнярчукН.М., 2005. - 128с.
8. Федоренко В. Г. Основи інвестиційно-інноваційної діяльності : навч. посіб. / за наук. ред. В. Г. Федоренко. – К. : Алерта, 2004. – 431 с. – Бібліогр. : С. 422-431.
9. Інвестиції зовнішньоекономічної діяльності: стат. зб. / Держ. комітет статистики України. - К. : Держкомстат України, 2008. - 56с.

Любов Сергіївна Філатова – асистент кафедри менеджменту та моделювання в економіці, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, e-mail: filatovalyba@gmail.com

Lyubov S. Filatova – Assistant with the Department of Management and Simulation in Economics, Vinnytsia National Technical University, Vinnitsa.

Тямушева Вікторія Максимівна - студентка гр. МОЗ-15 факультету менеджменту та інформаційної безпеки, м. Вінниця, email: 08tanya101197@gmail.com.

Tiamusheva Viktoriya Maxymivna - student of gr. MOZ-15 the faculty of management and informative safety, Vinnytsya, email: tiamusheva.v.1mo@gmail.com.

Лесько Тетяна Віталіївна - студентка гр. МОЗ-15 факультету менеджменту та інформаційної безпеки, м. Вінниця, email: 08tanya101197@gmail.com.

Lesko Tetyana Vitaliivna - student of gr. MOZ-15 the faculty of management and informative safety, Vinnytsya, email: 08tanya101197@gmail.com.